

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1894. Andra Kammaren. N:o 12.

Fredagen den 2 mars.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Herr statsrådet m. m. friherre *F. von Essen* aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nemligen:

med förslag till ny förordning angående stämpelafgiften;

med förslag till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdebalken, lag angående värdering af död mans bo och lag angående ändrad lydelse af § 1 i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875; och

angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Östra Jordal n:o 1, $\frac{1}{2}$ mantal, i Göteborgs och Bohus län.

De aflemnade kongl. propositionerna begärdes på bordet och bordlades.

§ 2

Föredrogs och bordlades för andra gången statsutskottets utlåtande n:o 5, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjärde hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförsvaret.

I sammanhang härmed begärdes ordet af:

Herr Johansson i Noraskog, som yttrade: Då jag ser, att statsutskottets vice ordförande icke för ögonblicket är i kammaren tillstädes, ber jag att i hans ställe få föreslå, att kammaren måtte besluta, att statsutskottets två gånger bordlagda betänkande n:o 5 angående fjärde hufvudtiteln måtte sättas främst på föredragningslistan till plenum nästa onsdag, och hemställer jag om proposition på detta yrkande.

Den af herr Johansson sålunda gjorda hemställan blef, på gifven proposition, af kammaren bifallen.

Andra Kammarens Prot. 1894. N:o 12.

§ 3.

Föredrogs, men bordlades å nyo statsutskottets utlåtande n:o 23.

§ 4.

Efter föredragning af statsutskottets memorial n:o 24, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslagen under rikstatens sjette hufvudtitel, blefvo de af utskottet i nämnda memorial föreslagna voteringspropositioner af kammaren godkända.

§ 5.

Föredrogs och bordlades för andra gången bevillningsutskottets betänkande n:o 3, angående vissa delar af tullbevillningen.

Ordet lemnades till:

Herr Johansson i Noraskog, som nu yttrade: Herr grefve och talman! Jag skall tillåta mig anhålla, att detta två gånger bordlagda bevillningsutskottets betänkande n:o 3 angående vissa delar af tullbevillningen måtte få uppföras på föredragningslistan för plenum nästkommande onsdag näst efter statsutskottets betänkande n:o 5 rörande fjerde hufvudtiteln.

Denna herr Johanssons hemställan bifölls af kammaren.

§ 6.

Herr talmannen anmälde härefter till fortsatt behandling konstitutionsutskottets memorial n:o 1, med uppgift å hvilande förslag till ändringar i grundlagarne.

Först i ordningen förekom dervid ett *från lagtima riksdagen år 1892 hvilande förslag om ändring af § 51 regeringsformen.*

I fråga härom anförde:

Herr Ljungman: Då det föreligger ett fullständigare och bättre redigeradt förslag i ämnet från 1893 års riksdag, hemställer jag, att nu förevarande förslag måtte af kammaren afslås.

Med bifall till den af herr Ljungman sålunda gjorda hemställan, afslog kammaren det ifrågavarande förslaget.

Till afgörande förelåg vidare ett *från riksdagen år 1893 hvilande förslag om ändring af §§ 51, 63, 91, 93 och 95 regeringsformen.*

Beträffande detta förslag yttrade

Herr Ljungman: Jag skall hemställa om bifall till det föredragna förslaget.

Vidare anfördes ej. Förslaget antogs.

Härefter föredrogs ett likaledes från riksdagen år 1893 hvilande *Om ändring af § 71 riksdagsordningen.* förslag om ändring af § 71 riksdagsordningen, enligt hvilket förslag nämnda paragraf skulle erhålla följande lydelse:

Riksdagen skall genom fyratioåtta valmän, af hvilka hvardera Kammaren inom sig utser tjugofyra, välja Fullmäktige att, jemlikt särskilda reglementen, Riksbankens och Riksgäldskontorets medel och tillhörigheter förvalta. Fullmäktige skola i hvardera verket vara sju och väljas å lagtima Riksdag för tiden från valet, till dess sådant val under tredje året derefter försiggått. Valen ske medelst slutna sedlar. Ordförande bland Fullmäktige väljes särskildt. Af de öfrige sex skola två årligen afgå. Då på en gång val af samtliga Fullmäktige eger rum, bestämmes genom lottningsordning, i hvilken Fullmäktig, ordföranden undantagen, skola afgå. Afgående Fullmäktig kan återväljas. Har Fullmäktig före utgången af den bestämda tjänstgöringstiden afgått, eller har ansvarsfrihet honom vägrats, anställs val för den tid, som för honom återstått. Då val af ordförande i någotdera verket skall ega rum, utses denne före öfrige Fullmäktige. Val för längre tjänstgöringstid verkställs före val för kortare.

Fullmäktige välje sjelfve bland sig vice ordförande; egande den, som bland Fullmäktige förer ordet, afgörande röst, derest i frågor, som hos Fullmäktige komma under omröstning, rösterna för två skiljaktiga meningar utfalla lika.

Herr Ljungman anförde: Jag skall hemställa om kammarens bifall till det föredragna förslaget.

Herr friherre Åkerhielm: Herr talman, mine herrar! Formen för det yrkande på bifall, som af vice ordföranden i konstitutionsutskottet framstälts, gifver anledning till det antagande, att här torde föreligga en grundlagsändring af icke någon synnerlig vikt. Man skulle äfven på den grund vara böjd för det antagande, att denna föreslagna grundlagsförändring näppeligen kunde kallas viktig eller genomgripande, att nemligen vid förra riksdagen, då förslaget antogs till hvilande, endast två talare uppträdde i denna kammare för att skärskåda förslaget. Den ene af dem var samme talare, då likasom nu konstitutionsutskottets vice ordförande, som nyss inskränkte sig till ett kort bifallsyrkande. Han yttrade sig två gånger icke till fullo gillande under öfverläggningen. Den andre talaren, en ärad ledamot af konstitutionsutskottet, som vi nu återse bland oss i denna kammare, frambar bifallsyrkandet, men inskränkte sig till att tala endast om förhållanden rörande fullmäktige i riksbanken.

Förslaget afser dock äfven i lika mån det sätt, hvarpå Riksdagen skall utse fullmäktige i riksgäldskontoret, och deras värf är

Om ändring
af § 71
riksdags-
ordningen.
(Forts.)

under vissa tider till äfventyrs till siffran vida tyngre och vida viktigare än riksbanksfullmäktiges.

Under den diskussion från förlidet år, som jag nu som hastigast omnämmt, påpekade äfven den talare, som yttrade sig två gånger, konstitutionsutskottets vice ordförande, att enligt hans förmenande förslaget i Första Kammaren icke just underkastats någon synnerlig granskning. Jag gifver honom deri full rätt. Hvarken Första Kammaren eller Andra Kammaren har ännu efter min mening skärskådat förslaget, och det har dock enligt min tanke en synnerlig vikt.

Den rätt, som svenska Riksdagen eger att själf förvalta rikets centrala bank, riksbanken, och rikets gäld genom sina fullmäktige i riksgäldskontoret, är egendomligt svensk. Jag känner intet annat parlament, åt hvilket en sådan uteslutande rätt utan annans ingrepp i dessa två viktiga ärenden är förbehållen. Men i vårt land, der våra fäder år 1809, lärda af sin erfarenhet i ungdomen under frihetstidens själfsväld och tryckta af sin erfarenhet såsom mogna män under envaldet, skapade en lagbunden frihet, står denna frihet för mig såsom det yppersta arf svenake män ega, och det vill jag alltid värda. Och mig vore det kärt, om detta slägte och ett kommande slägte ansåge, att i detta lagbundna statsskick ligger den svenska frihetens sanna paladium.

Skulle man nu ingå på förändradt välsätt af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, så bör man i första rummet, enligt min tanke, gå att väl tillse, att allt möjligt tryggande och all säkerhet dervid iakttages och bibehålles, på det att det icke må heta, kanske i en snar framtid: Riksdagen skötte icke sina fri- och rättigheter klokt och bra. Det går icke an. Det fins i vår grundlag en utväg, den enda man kunnat uppställa, att vid val skilja mellan olika meningar. Denna utväg består i att anlita lotten, alltså låta det blindade ödet afgöra. Jag vet väl, att man sväriligen lär kunna finna någon annan utväg än att vid vissa fall ty till denna ödets dom. Men ett grundlagsändringsförslag, som inför denna ödets dom och hänvisar till den oftare än den nu gällande grundlagen — för visso innebär det förslaget en försämring!

Det nu föreliggande förslaget föreskrifver en sådan lottningsgenast vid den första uppsättningen af de sex fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret i grupper, hvardera på två. Lotten skall då afgöra, hvilka som skola sitta tre år, hvilka två år och hvilka blott ett år. Om nu till äfventyrs, såsom erfarenheten visar, när man förgäfves sökt komma öfverens kamrarnes valmän emellan, en eller annan af dessa sex fullmäktige inkommer på lotten, och det blindade ödet vid den nya lottningen låter denne sitta kvar i tre år utan att kunna i sitt uppdrag rubbas, då är den nya grundlagen sämre än den nuvarande, och då har man icke rådt bot på hvad man hittills anmärkt, utan blott efter mitt förmenande gifvit större spelrum åt ödet och gjort saken sämre.

Jag ber att härtill få lägga att, så långt min erfarenhet sträcker sig — och jag har nu en ganska lång tid deltagit i det ena verkets styrelse och en ganska lång tid i det andra verkets så kallade öfverstyrelse, bankoutskottet — har jag aldrig sett, att icke valmännen,

huru hårdt än meningarna brutit sig, då de först träffat samman, och huru högt fordringarna än stälts på den ena eller den andra sidan, dock slutligen låtit den kända, kloka, svenska betänksamheten råda och antingen sökt reda på någon tredje, för båda partierna antaglig kandidat eller eljest sökt sammanjemka åsigtterna, så att i de flesta fall lottningarna blifvit mycket få, många gånger icke alls förekommit och i ingen händelse varit så genomgående, att de vållat en bestämd rubbning i de båda förvaltningarnas egentliga stam. De på lottning inkomna ledamöterna hafva dessutom ofta nog, ja oftast, från hvilken sida de än kommit, visat sig vara sitt värf fullt vuxne. Jag kan därför icke förstå, hvarför man i kontinuitetens namn och för att uppnå ett varaktigare uppdrag åt fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, än hvad grundlagen nu anses tillstådja, skulle tro sig bättra saken genom att vädja till lotten så ofta som fallet sannolikt blir, om det nu föreliggande förslaget skulle upphöjas till grundlag.

Jag upprepar och jag måste uttala det, att detta enligt min tanke är ett fel, men jag vill der till lägga ännu en synpunkt. Om också hvad riksbankens styrelse beträffar man må anse det såsom en afsevärd fördel, att fullmäktige der sitta med en viss säkerhet från en riksdag och öfver två riksdagar till, så är det icke gifvet, att förhållandet är detsamma i fråga om förvaltningen af riksgälden. Det *kan* mycket väl hända i våra penningtider och med de snabba växlingar vi se i penningmarknaden, att Riksdagen kan både vilja och behöfva göra tätare ombyten än hvar tredje år i det verkets styrelse. Jag tror därför, att det icke är någon brådska med antagandet af det nu föreliggande förslaget. Dess brister har jag omförmålt, och den nuvarande grundlagen har fungerat och har fungerat bra. Det är således icke *nödigt* att ändra den, och det är bestämdt icke *nyttigt* att ändra den, på sätt nu föreliggande förslag innebär.

För min del kan jag, då jag är nykommen i kammaren, näppe-ligen djerfvas göra något yrkande, men jag ber vördsamt kammarens ledmöter något närmare tänka på förslaget. Komma vi till omröstning, då skall jag, i hopp om att en annan gång få ett bättre förslag, rösta emot det nu föreliggande.

Herr Elowson: Den ärade talaren har fäst uppmärksamheten på det för Sverige egendomliga, att Riksdagen har ensam i sin hand högsta ledningen och förvaltningen af såväl riksbanken som riksgäldskontoret. Han har i sammanhang härmed anspelat på möjligheten af, att denna förvaltande magt kunde missbrukas, och att det ej finnes garantier deremot. Ja, mine herrar, för ett abstrakt teoretiskt betraktande kan en sådan möjlighet förefinnas, men den förefinnes näppe-ligen i den konkreta erfarenheten, och skulle man på detta rum vilja söka förebygga missbruk af och få garantier mot Riksdagens magt, då vet jag icke på hvilken ståndpunkt vi befunne oss. Jag tror, mine herrar, att vi med lugn kunna öfverlemna Sveriges öde åt Sveriges Riksdag; mot densamma behöfva vi visst ej några garantier.

Det har ofta anmärkts, att med den grundlagsbestämmelse, som nu är gällande, kontinuiteten i förvaltningen af riksbanken och riksgäldskontoret lätt skulle kunna på betänkligt sätt rubbas. Det skulle

*Om ändring
af § 71
riksdags-
ordningen.
(Forts.)*

Om ändring
af § 71
riksdags-
ordningen.
(Forts.)

nemligen kunna inträffa, att samtliga fullmäktige blefve på en gång ombytta. De politiska vindarne kunna blåsa så, att det, som ansetts lämpligt det ena året, just därför att det då ansetts lämpligt, skall ombytas det andra året. Sådana tider hafva varit, och de *kunna* återkomma, ehuru det ej är troligt. Det är för att förebygga sådana eventualiteter, som man ansett det lämpligt att erhålla sådana bestämmelser, att ombytet — i fall det skulle inträffa — icke kunde blifva åtminstone annat än partielt.

Den ärade talaren har sagt, att följden af det föreliggande förslagets antagande skulle blifva, att oftare än hittills genom lottningskommissioner att afgöras, huruvida den ene eller den andre skulle inträda i de respektiva styrelserna. Jag tror likväl icke, att så skulle blifva förhållandet. Den nu gällande grundlagsbestämmelsen föreskrifver, att val skall ega rum hvarje år af alla fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret. Men då kan ju också lottningskommissioner komma till stånd vid hvarje val, och lottningskommissionen kan då omfatta icke allenast ett mindre antal utan allesamman. Lottningskommissionen kan därför icke, om det nya förslaget antages, förekomma oftare än förut kunde ske, på sin höjd lika ofta, men den måste i alla händelser få mycket mindre omfattning, då den blott kommer att gälla inträdandet af *en del* af ledamöterna i den ene eller andra styrelsen. För min del kan jag icke annat än beklaga, att lottningskommissionen skall behöfva tillgripas, emedan jag deri ser något osundt i samhällsutvecklingen. Men om så är, om man icke kan komma ifrån detta osunda, anser jag det vara lämpligare att det får göra sig gällande så att säga i en liten dosis, än att det får ett våldsamt utbrott.

Den ärade talaren förmenade vidare, att tider kunde komma, då Riksdagen kunde önska tätare ombyten i afseende på förvaltningen af riksgäldskontoret. Detta argument — jag får öppet bekänna det — förstär jag icke fullt. Ett tätare ombyte torde väl ej af den anledningen kunna göra sig gällande, annat än om vederbörande icke skött sina funktioner på ett tillfredsställande sätt. Men i sådant fall hafva vi ju kontroll uti våra revisioner, och Riksdagen har i sin magt att vägra ansvarsfrihet. Jag kan för min del icke finna annat, än att kontinuiteten är af samma betydelse för förvaltningen af riksgäldskontoret som för förvaltningen af riksbanken; och då man nu efter många meningsskiljaktigheter i konstitutionsutskottet lyckats komma till ett afgörande i denna fråga, som jag för min del anser vara af synnerligen stor betydelse, emedan den lemnar en viss trygghet i afseende på förvaltningen af dessa båda verk, så tror jag, att Andra Kammaren kan med lugn biträda det förslag, som nu föreligger, och jag hemställer därför, herr talman, om bifall till den föredragna paragrafen.

Herr Eriksson i Elgered instämde häruti.

Herr Persson i Mörrarp: Herr talman, mine herrar! Jag tror, att den förändring i nu gällande bestämmelser, som föreligger i den nu föredragna paragrafen af konstitutionsutskottets förslag, har varit

önskad ganska länge. Den förste ärade talaren, som ville motsätta sig förslagets antagande, har liksom jag säkerligen åtskilliga gånger varit i tillfälle att erfara de strider, som utkämpats mellan valmännen från Första och Andra Kammaren vid tillsättandet af ifrågavarande embetsverks styrelsemän. Jag kan icke se, att det är möjligt att undvika lottning vid sådana tillfällen, då meningsskiljaktigheterna mellan de båda kamrarnes valmän starkt bryta sig mot hvarandra, derest man icke skulle vilja införa sådana bestämmelser, att den ena kammaren egde välja den ena hälften och den andra kammaren den andra hälften af ledamöternas hela antal. Ett sådant valsätt tror jag likväl skulle vara betydligt sämre än såväl det nuvarande som det sätt, hvilket i nu förevarande punkt är föreslaget.

Hufvudsaken torde deremot vara, att en länge önskad kontinuitet inom styrelserna för dessa båda verk åstadkommes, så att man icke en vacker dag kan få se ett skådespel, sådant som att det lottas om *hela* styrelseantalet i dessa båda embetsverk. Något sådant kan komma att ega rum med den nuvarande bestämmelsen, men deremot kan det icke ske, om det nu föreliggande förslaget antages. Jag kan därför ej annat än instämma i hvad den siste talaren sade, att, om ej enhet vet valet kan uppnås, utan lottning måste företagas, väljer jag hellre att lottningen skall ske i en mindre dosis, d. v. s. att lotta om blott två platser i stället för om alla sju.

Redan år 1866 förelåg, såsom herrarne torde minnas, ett förslag lika det nu förevarande i afseende på riksbanken. Detta förslag föll då, därför att man ville hafva denna fråga i sammanhang med frågan om förändrad organisation af banken. Sedan hafva tid efter annan förslag framkommit, men det har icke lyckats att få den önskade kontinuiteten i afseende på de båda styrelsernas sammansättning. Med anledning af det förslag, som utarbetats af bankokomitén, föreslog Kongl. Maj:t, att styrelsemedlemmarnes antal uti riksbanken skulle blifva 9, af hvilka Kongl. Maj:t skulle utse 3 och Riksdagen de öfriga. Herrarne veta, hvilket öde detta förslag fick, och jag är öfvertygad om att, innan önskade bankreformer i öfrigt komma till stånd, Andra Kammaren icke lär medgifva Kongl. Maj:t någon magt i afseende på riksbankestyrelsens sammansättning. För min del tror jag, att det nu föreliggande förslaget är af den beskaffenhet att det bör antagas, och jag kan icke se, att man genom dess antagande på något sätt skulle tillspillo gifva de friheter, som 1809 års grundlagsstiftare ville gifva Riksdagen. Jag skall därför be att få yrka bifall till den föreliggande grundlagsändringen.

Herr Höglund: Jag ber att i hufvudsak få instämma i hvad de båda föregående talarne yttrade. Jag vill blott fästa uppmärksamheten på en omständighet, som af dem ej omnämndes, nemligen den omständigheten, att — särskildt hvad riksgäldskontoret beträffar — detta ingalunda har fullmagt in blanco af Riksdagen, utan att Riksdagen ärligen utfärdar ett reglemente, deruti den år efter år fullkomligt kan göra sin vilja gällande.

Dessutom har ju Riksdagen äfven andra medel att drifva sin vilja igenom gent mot riksgäldskontoret, och jag tror icke, att man

Om ändring
af § 71
riksdags-
ordningen
(Forts.)

Om ändring
af § 71
riksdags-
ordningen.
(Forts.)

har någon anledning att befara, att Riksdagens magt härvidlag skulle i någon mån minskas, derigenom att fullmäktige komme att väljas för tre år, i stället för ett, såsom nu är förhållandet.

Jag medgifver visserligen, att denna reform har sin allra största betydelse, hvad riksbanken beträffar, men den saknar ingalunda betydelse äfven för riksgäldskontoret.

På grund af hvad jag nu anfört, kan jag icke annat än instämma med dem, som yrkat bifall till det nu hvilande grundlagsförslaget.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad och efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition, antog kammaren det ifrågavarande ändringsförslaget.

Beträffande ett härefter föredraget, från riksdagen 1893 hvilande förslag om ändring af § 74 regeringsformen yttrade

Herr Ljungman: Jag skall hemställa om kammarens bifall till det förevarande förslaget.

Vidare anfördes ej. Förslaget antogs.

Om ändring
af § 49 rege-
ringsformen
samt §§ 2,
10, 20 m. fl.
riksdags-
ordningen.

Slutligen föredrogs ett från riksdagen år 1893 hvilande förslag om ändring af § 49 regeringsformen samt §§ 2, 10, 20, 32, 33, 34, 37 och 45 riksdagsordningen.

Beträffande detta förslag anförde:

Herr Ljungman: Ehuruval det föredragna förslaget i många delar är förtjenstfullt, och det därför skulle vara önskligt, att förslaget i dessa delar bifölles, skall jag likväl yrka afslag på detsamma, på den grund att betänkligheter hos många uppstått att bifalla några af förslagets paragrafer, särskildt de två första. Jag gör det så mycket hellre, som ett afslag icke minskar utsigterna att få de delar i förslaget, hvars genomförande äro önskvärda, framlagda på nytt. Jag hemställer, såsom sagdt, om afslag å det föredragna förslaget. Tillika vill jag nämna, att Första Kammaren redan afslagit förslaget, så att ingenting vinnes med att kammaren nu bifaller detsamma.

Herr Elowson: Herr talman! Om jag väger mot hvarandra de olägenheter, som kunna uppkomma, och de fördelar, som kunna vinnas af föreliggande förslags antagande, synes det mig, som om olägenheterna skulle blifva öfvervägande. Olägenheter skulle, enligt min tanke, genom förslagens antagande uppkomma såväl för regeringen som för Riksdagen och de enskilde riksdagsmännen. Enligt grundlagens föreskrift skall den viktiga handling, som man med ett förkortadt uttryck kallar statsverkspropositionen, aflemnas vid Riksdagens öppnande. Skulle nu riksdagens början flyttas tillbaka från den 15 till den 8 januari, då måste det blifva synnerligen ansträngande för regeringen att få denna viktiga handling färdig, och den skulle äfven, fruktar jag, i vissa afseenden icke blifva fullt exakt. Det statistiska

material, som för beräkningarna kan vara att tillgå rörande erfarenheten under december månad näst föregående år, skulle icke alltid vara till finnandes. Måhända skulle deraf den praxis utveckla sig, att man toge hänsyn endast till den erfarenhet, som vunnits till och med november månads utgång. Måhända skulle förr eller senare äfven behof uppstå af förändrad tid för budgetsåret, så att räkenskaperna icke skulle avslutas för kalenderår, utan för någon annan tid.

Om ändring af § 49 regeringsformen samt §§ 2, 10, 20 m. fl. riksdagsordningen.
(Forts.)

Beträffande åter olägenheten för Riksdagen och riksdagsmän, så synes det mig, som om Riksdagen genom en flyttning af dess början till den 8 januari skulle komma allt för nära julhögtiden. Åtskilliga riksdagsmän skulle då icke få tillräcklig tid att bereda sig till riksdagen, helst som många af dem hafva en mängd göromål vid årsskiftet.

Fördelarne af att tillbakaflytta riksdagens början kunde måhända blifva, att riksdagsarbetena vid slutet af riksdagen skulle fortgå mera jemt än nu är förhållandet, ärendena skulle vinna en mera allsidig pröfning, så att den oroande ifvern, som nu förekommer, skulle kunna förebyggas. Jag erkänner, att det vore önskligt, om den utomordentliga brådska, som vid slutet af riksdagarna utvecklar sig, kunde undanrödjas på något sätt. Jag tror dock icke, att härför erfordras någon grundlagsförändring, utan jag föreställer mig, att riksdagsmännen sjelfva hafva i sina händer att bestämma deröfver. Skulle man vilja komma till ett verkligt godt resultat i detta afseende, synes det mig vara lämpligt att taga i öfvervägande, hvad som väl föresväfvat motionären i denna fråga, eller huruvida icke riksdagsarbetena lämpligen kunde och borde förläggas till två sessioner: en vintersession, som kunde sluta i början af april, och en höstsession.

För en sådan förändring förutsättas emellertid vissa andra genomgripande förändringar i riksdagsordningen, särskildt med afseende på tiden för riksdagsmannavalet.

Uti den föredragna § 32 förekommer en föreskrift om fullmagtsgranskningen, som jag anser synnerligen felaktig. Det föreskrifves nemligen der, att fullmagterna skola granskas, innan Riksdagen sammanträder, och att granskningen skall vara fulländad sist å dagen före riksdagens början. Detta är nu godt och väl för alla riksdagsmän, som äro valda på ordinarie tider. Men nu kan det inträffa, att ett riksdagsmannaval eger rum under pågående riksdag, och för ett sådant fall finnes ingen bestämmelse om granskningen af den valdes fullmakt.

Då de öfriga anordningarna i detta förslag icke synas mig vara af synnerligen stort behof påkallade, så hemställer jag, herr talman, om afslag å det hvilande förslaget i dess helhet.

Herr Themptander: Det är visserligen icke min afsigt att ifrågasätta något annat slut, än hvartill de båda föregående talarne kommit; men då detta förslag innehåller två från hvarandra ganska skilda delar, den ena afseende en ändring i tiden för riksdagens början från den 15 till den 8 januari, i hvilken del jag icke med förslaget sympatiserar, men den andra delen deremot åsyftande åtskilliga för-

*Om ändring
af § 49 rege-
ringsformen
samt §§ 2,
10, 20 m. f.
riksdags-
ordningen.
(Forts.)*

enklingar i de föreskrifter, som skola tillämpas vid riksdagens början, och hvilka förenkligar åsyfta att vinna tidsbesparing, så och då jag i denna senare del icke kan annat än anse förslaget tankvärdt, ber jag endast få taga fasta på den af konstitutionsutskottets herr vice ordförande gjorda förklaringen, att kammaren skulle ega utsigt att få återse detta förslag i dess väsentligaste delar.

Men jag ber tillika att få uttala den önskan, att uppställningen af förslaget då icke måtte ske på samma sätt som denna gången. Det är nemligen alldeles gifvet, att, om man framlägger flera från hvarandra skilda förslag, det icke är praktiskt att sammanbinda dem alla i en enda punkt, så att man blir nödsakad att på en gång fatta beslut rörande alltsammans, under det man kan vilja antaga vissa delar och förkasta andra. Frågan, huruvida riksdagen skall börja den 15 eller den 8 januari, är ju en fråga, som kan bedömas fristående från andra frågor i förslaget, hvilka afse att vinna tidsbesparing och förenklig i riksdagsarbetet; och det vore därför önskligt, om konstitutionsutskottet vid uppställningen af ett blifvande förslag i detta ämne bereder kammaren tillfälle att fatta beslut i hvarje särskild fråga för sig.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Det ifrågavarande förslaget afslogs af kammaren.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *O. G. Erikson* i Öfra Odensvi under åtta dagar från och med den 5 dennes.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes lagutskottets nedannämnda utlåtanden:

n:o 14, i anledning af motion om tillägg till 1 kap. 6 § giftermålsbalken;

n:o 15, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 71 § konkurslagen;

n:o 16, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lag i syfte att gift person ej må utan andre makens samtycke ingå borgen;

n:o 17, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 11 kap. 2 § jordabalken; och

n:o 18, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar.

Kammaren beslöt, att dessa ärenden skulle å föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2.3 e. m.

In fidem
Hj. Nehrman.
